

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 16 hallituksen esityksestä laeiksi maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain, maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain sekä meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta ja voimassaoloajan jatkamisesta

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 1989 lähettänyt valiokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 187.

Tässä yhteydessä valiokunta on päättänyt ottaa myös käsiteltäväksi eduskunnan 27 päivänä lokakuuta 1989 valiokuntaan lähettämän ed. Juhantalon ym. lakialoitteen n:o 94 laeiksi maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain, maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain sekä meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta ja voimassaoloajan jatkamisesta.

Lisäksi valiokunta on päättänyt ottaa käsiteltäviksi tässä yhteydessä eduskunnan 19 päivänä toukokuuta 1989 valiokuntaan lähettämät ed. Huuhtasen ym. toivomusaloitteen n:o 448 maidontuotannon kiintiöjärjestelmän kehittämisestä aluepoliittisilla erityisalueilla, ed. Kankaanniemen ym. toivomusaloitteen n:o 455 maidon tuotantorajoitusten poistamisesta Keski-Suomessa, ed. Korttesalmen ym. toivomusaloitteen n:o 470 maidontuotantokiintiöiden poistamisesta Pohjois- ja Itä-Suomesta sekä Suomenselän alueelta, ed. Pekkarisen toivomusaloitteen n:o 480 tuotannosta luopuvien maidontuottajien kiintiöiden palauttamisesta viljelijöille Keski-Suomessa, ed. Sarapään ym. toivomusaloitteen n:o 492 toimenpiteistä Lapin maatalouden edellytysten turvaamiseksi ja ed. Siuruaisen ym. toivomusaloitteen n:o 496 maidontuotantokiintiöiden lisäämisestä Pohjois- ja Itä-Suomen maataloilla.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina toimistopäällikkö Ilkka Ruska maa- ja metsätalousministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Kare Turtiainen valtiovarainministeriöstä, osastopäällikkö Jouko Sirén maatilahallituksesta, maakunta-agronomi Henry Lindström Ahvenanmaan maakuntahallituksesta, piiripäällikkö Paavo Saviaro Joensuun maatalouspiiristä,

osastopäällikkö Markku Suojanen Maataloustuottajain Keskusliitosta, toiminnanjohtaja Risto Rusko Pohjois-Pohjanmaan maataloustuottajain liitosta, ylijohtaja Esko Poutiainen Maatalouden tutkimuskeskuksesta, hallituksen maanviljelijäjäsen Juhani Rinta Valiolta ja maanviljelijä Juhani Rajaniemi.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maidon kaksihintajärjestelmään kuuluvien maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain ja maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi yhdellä vuodella.

Kiintiöjärjestelmän joustavuutta ehdotetaan lisättäväksi vapauttamalla alle 40 000 litran tuottajat kiintiömaksun suorittamisvelvollisuudesta ja jatkamalla maksun porrastamista siten, että 10 000 ensimmäiseltä kiintiön ylittävältä maksulliselta litralta kiintiömaksu on 50 penniä.

Tuotantorakenteen parantamiseksi ehdotetaan, että lisäksi kiintiöinä palautettaisiin tuotantoon vuonna 1989 lakkautettuja kiintiöitä vastaavasta vuonna 1987 tuotetusta maitomäärästä enintään 90 prosenttia koko maassa. Samalla siirryttäisiin järjestelmään, jonka mukaan maatalouspiiri lakkauttaessaan tuotantokiintiön vuonna 1990 voisi heti myöntää sen perusteella vuonna 1988 tuotetusta maitomäärästä 60 prosentin suuruisen lisäksi kiintiön. Valtioneuvosto päättäisi erikseen, palautetaanko lakkautetuista kiintiöistä enintään 30 prosenttia takaisin tuotantoon. Maatilahallitus päättäisi näiden litrojen alueellisesta jaosta.

Luonnonmukaisen viljelyn edistämiseksi ehdotetaan, että viljelijä, joka on maatalous-

tuotannon tasapainottamisesta säädettäväksi ehdotetun lain mukaisesti sitoutunut harjoittamaan luonnonmukaista tuotantoa, saisi hakeemuksesta 40 000 litran kiintiön, mikäli hän ryhtyisi toimittamaan tuottamaansa maitoa meijeriin.

Kiintiöiden vahvistamisen edellytyksenä olevaa rehuomavaraisuusvaatimusta ehdotetaan lievennettäväksi siten, että se olisi nykyisen kahden kolmasosan tai kolmen neljäsosan sijasta puolet yrityksessä olevien lypsylehmiä rehutarpeesta.

Maidon kaksihintajärjestelmän jatkamista koskeviin ehdotuksiin liittyen esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annettua lakia yhdellä vuodella. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kiintiömaksua kannetaan meijerin vastaanottamalta maitomäärältä 4 penniä litralta meijerille määrättyyn perustuotantomäärään saakka, minkä ylittävältä osalta kiintiömaksu on edelleen 50 penniä litralta. Meijerikohtaisen kiintiömaksun tuotolla katetaan muun muassa maataloustulolaissa tarkoitettu kolmen miljoonan voikilon vientikustannus.

Lakiehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990. Koska esitys liittyy vuoden 1990 tulo- ja menoarvioesitykseen, se tulisi käsitellä tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä.

Lakialoite

Lakialoite n:o 94 on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle n:o 187.

Maatalouselinkeinon harjoittamisen edellytysten parantamiseksi ja kiintiöjärjestelmän joustavuuden lisäämiseksi ehdotetaan hallituksen esityksestä poiketen maatilalain 74 §:n 2 momentissa tarkoitettulla rakentamisavustusalueella, Kajaanin ja Joensuun maatalouspiirien rakentamisavustusalueeseen kuulumattomissa kunnissa sekä Ahvenanmaan maakunnassa alle 120 000 litran tuottajien vapauttamista kiintiömaksun suoritusvelvollisuudesta. Samoilla perusteilla muussa osassa maata ehdotetaan hallituksen esittämän 40 000 litran sijasta alle 60 000 litran tuottajien vapauttamista mainitun kiintiömaksun suorittamisvelvollisuudesta. Koko maahan ehdotetaan lisäksi kiintiömaksun porrastamista siten, että 10 000 ensimmäiseltä kiintiön ylittävältä maksulliselta litralta kiintiömaksu on 50 penniä.

Edellä mainituista syistä ja tuotantorakenteen parantamiseksi ehdotetaan hallituksen esityksestä poiketen, että lisäkiintiöinä palautettaisiin tuotantoon vuonna 1989 lakkautettuja kiintiöitä vastaavasta vuonna 1987 tuotetusta maitomäärästä 100 % koko maassa. Samalla siirryttäisiin järjestelmään, jonka mukaan maatalouspiiri lakkauttaessaan tuotantokiintiön vuonna 1990 voisi heti myöntää sen perusteella vuonna 1988 tuotetusta maitomäärästä 80 prosentin suuruisen lisäkiintiön. Maatilahallitus päättäisi 20 prosentin osalta lakkautetuista kiintiöistä jakamalla ne alueellisesti. Maatalouspiirien ja maatilahallituksen tulisi palauttaessaan kiintiöitä tuotantoon ottaa erityisesti huomioon nuorten viljelijöiden aseman parantaminen. Monet nuoret viljelijät ovat mm. sukupolvenvaihdoksen ja suurien investointien seurauksena velkaantumisen vuoksi joutuneet taloudellisiin vaikeuksiin. Osaksi näistä syistä entistä harvemmat hakeutuvat maatalouselinkeinon pariin. Lisäksi vapautuvia kiintiöitä jaettaessa tulee edellä mainitun erityisalueen ulkopuolella ottaa huomioon ne alueet, joilla kiintiöiden tarve mm. maidontuotannon kehityksen ja hyväksymiskelpoisten hakemusten perusteella on suuri.

Maidon kaksihintajärjestelmän jatkamista koskeviin ehdotuksiin liittyen aloitteessa ehdotetaan jatkettavaksi meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annettua lakia yhdellä vuodella. Lakia ehdotetaan muutettavaksi hallituksen esityksestä poiketen siten, että kiintiömaksua kannetaan meijerin vastaanottamalta maitomäärältä 3 penniä litralta meijerille määrättyyn perustuotantomäärään saakka, minkä ylittävältä osalta kiintiömaksu on edelleen 50 penniä litralta. Meijerikohtaisen kiintiömaksun alentaminen hallituksen esittämästä 4 pennistä 3 penniin litralta meijerille määrättyyn perustuotantomäärään saakka perustuu siihen, että pienemmällä maksulla kyetään kattamaan maksun perimisen perusteena oleva maataloustulolaissa tarkoitettu 3 miljoonan voikilon vientikustannus.

Muilta osin aloite on hallituksen esityksen kanssa samansisältöinen. Aloite on tarkoitettu käsiteltäväksi yhdessä hallituksen esityksen kanssa. Aloitteen mukainen laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990. Lakiehdotus liittyy vuoden 1990 tulo- ja menoarvioesitykseen, minkä vuoksi se tulisi käsitellä samassa yhteydessä tulo- ja menoarvioesityksen kanssa.

Toivomusaloitteet

Toivomusaloitteessa n:o 448 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin vapautuvien maitokiintiöiden myöntämiseksi 100-prosenttisesti takaisin erityisaluekuntien maidontuottajille.

Toivomusaloitteessa n:o 455 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin maidon tuotantorajoitusten purkamiseksi pikaisesti Keski-Suomen läänissä.

Toivomusaloitteessa n:o 470 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi välittömästi toimiin maidon tuotantokiintiöiden poistamiseksi ainakin Pohjois- ja Itä-Suomesta sekä Suomenselän alueelta.

Toivomusaloitteessa n:o 480 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin maidon kaksihintajärjestelmän muuttamiseksi niin, että tuotannosta luopuvat kiintiöt, ns. bonuskiintiöt mukaan lukien, palautetaan Keski-Suomessa alueen viljelijöille.

Toivomusaloitteessa n:o 492 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin, jotta Lapin läänin alueella saataisiin ilman rajoitustoimenpiteitä tuottaa ainakin maitoa, naudanlihaa ja perunaa ja että rehuomavaraisuuden vahvistamiseksi voidaan tehdä lisää peltoa raivausta rajoittavan verolain siihen puuttumatta, että maatilalaki toimisi täydellä painollaan alueen kehittämiseksi, että Lappi irrotetaan valtakunnallisesta maatalouspolitiikasta ja kehitetään kokonaisvaltainen maaseudun kehittämisohjelma sekä että Lapin maatalouden keskiasteen koulutus turvataan.

Toivomusaloitteessa n:o 496 ehdotetaan, että hallitus viipymättä väljentäisi maitokiintiöitä ja poistaisi kahlitsevat kiintiöt maan itä- ja pohjoisosien pienviljelmävaltaisissa kunnissa.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta pitää tärkeänä ottaen huomioon maidon tuotanto- ja markkinointitilanteen, että maidon kaksihintajärjestelmään kuuluvien

maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain ja maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain voimassaoloaikaa jatketaan yhdellä vuodella.

Yhtyen hallituksen esitykseen valiokunta pitää tärkeänä, että esityksen mukaisesti ryhdytään kiireellisesti valmistelemaan maidon kaksihintajärjestelmää useampivuotiseksi, koska tällöin päästäisiin pitkäjännitteisempiin ratkaisuihin. Useampivuotinen laki mahdollistaisi nykyistä paremmin maitotuotteiden kotimaisen ja kansainvälisen markkinatilanteen hoitamisen.

Lakiehdotuksen mukaan rehuomavaraisuutta koskevia säännöksiä lievennetään siten, että se olisi nykyisen kahden kolmasosan tai kolmen neljäsosan sijasta puolet yrityksessä olevien lypsylehmien rehuntarpeesta. Valiokunta pitää tämän uudistuksen toteuttamista tarpeellisenä ja tärkeänä.

Valiokunta edellyttää, että Pohjois-Suomen rehuhuollon turvaamiseksi selvitetään kotimaisen rehuviljan käyttömahdollisuudet.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa maidon rasvapitoisuuden olevan korkea verrattuna valkuaispitoisuuteen. Valiokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että maidon koostumushinnoittelua muutetaan valkuaista suosivaan suuntaan ja että nautakarjan jalostustoiminnan kehittämiseen myönnetään riittävät määrärahat.

Lisäksi valiokunta ehdottaa ensimmäisen lakiehdotuksen teknistä tarkistamista.

Koska valiokunta on hyväksynyt hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen esityksen pohjalta, lakialoitteeseen sisältyvä lakiehdotus ehdotetaan hylättäväksi. Valiokunta ehdottaa myös toivomusaloitteet hylättäviksi.

Edellä olevan perusteella valiokunta kunoittaa ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät toinen ja kolmas lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina ja että ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki**maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta 27 päivänä heinäkuuta 1984 annetun lain (569/84) 1 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 6 §, 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 27 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 6 § 3 päivänä marraskuuta 1989 annetussa laissa (945/89), 8 §:n 1 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1085/85) ja 27 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1301/88), sekä

lisätään 5 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

1, 5, 6, 8 ja 27 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta ehdottaa,

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 94 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

että toivomusaloitteet n:ot 448, 455, 470, 480, 492 ja 496 hylättäisiin.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1989

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Rajamäki, jäsenet Anttila, Apukka, Backman,

Jokiniemi, Laitinen, Metsämäki, Ollila, Saastamoinen, Tähkämaa ja Westerlund sekä varajäsenet Pulliainen ja Röntynen.

Vastalauseita**I**

Hallituksen esityksessä laeiksi maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain, maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain sekä meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta ja voimassaoloajan jatkamisesta ei oteta riittävästi huomioon Pohjois-Suomen erityisolaja. Oulujoen pohjoispuolella karjataloudelle ei ole maatalouden piirissä käytännössä muita vaihtoehtoja kuin perunanviljely; viljojen viljelylle ei alueella ole edellytyksiä. Tämä erityistilanne on otettava huomioon myös em. lainmuutoksissa. Myös-

kään lakialoitteessa n:o 94 näitä erityisolaja ei ole otettu riittävästi huomioon, vaikkakin ko. lakialoitteessa on monia kannatettavia parannuksia hallituksen esitykseen nähden.

Vähintä, mitä tulee tehdä Pohjois-Suomen maitotalouden erityistilanteen huomioon ottamiseksi, on laskea meijerikohtainen kiintiömaksu neljästä pennistä kolmeen penniin litralta, kuten lakialoitteessa n:o 94 on ehdotettu, ja lisätä ko. lain 7 §:ään uusi 2 momentti, jonka mukaan em. kiintiömaksua ei peritä Lapin läänissä eikä Oulun lääniin kuuluvien Hailuo-

don, Iin, Kuivaniemen, Kuusamon, Pudasjärven, Suomussalmen, Taivalkosken ja Yli-Iin kuntien alueilla tuotetusta maidosta.

Samalla kun ehdotamme muutoksia itse lakiehdotuksiin, toteamme, että mietinnön perusteluissa olisi tullut lausua seuraavaa:

”Valiokunta edellyttää, että hallitus pikaisesti selvittää mahdollisuudet luopua mahdollisimman suuressa määrin tuotantomääriin poh-

jautuvasta tuesta ja korvata se tilakohtaisella tuella.”

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että ensimmäinen ja toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin lakialoitteen n:o 94 mukaisina ja

että kolmas lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

3.

Laki

meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan meijerikohtaisesta kiintiömaksusta 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain (1303/88) 1 §, 5 §:n 1 momentti, 7 ja 9 §, 11 §:n 1 momentti ja 28 § näin kuuluviksi:

1 ja 5 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

7 §

Kiintiömaksun suuruus meijerin perustuotantomäärään saakka on 3 penniä litralta sekä sen ylittävältä osalta 50 penniä litralta.

Ensimmäisessä momentissa tarkoitettua kiintiömaksua ei kuitenkaan peritä Lapin läänissä eikä Oulun lääniin kuuluvissa Hailuodon, Iin, Kuivaniemen, Kuusamon, Pudasjärven, Suomussalmen, Taivalkosken ja Yli-Iin kunnissa tuotetusta maidosta.

9 §

Kiintiömaksun suorittamiseen velvollisen on

oma-aloitteisesti maksettava kiintiömaksun ennakkoa kunkin kalenterikuukauden aikana vastaanottamastaan maidosta 3 penniä litralta maatilahallituksen postisiirtotilille viimeistään seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

11 ja 28 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1989

Asko Apukka

Erkki Pulliainen

II

Maataloudella alkutuotantoelinkeinona on suuri merkitys koko kansantaloudelle ja maamme hyvinvoinnille. Myös koko maan pysyminen asuttuna ja tasapainoinen alueellinen kehitys edellyttää maatalouden harjoittamisen edellytysten turvaamista vastaisuudessaakin. Parasta aikaa maataloutta koskettaa voimakas rakennemuutos. Erityisesti kehitysalueilla maidontuottajien määrä on voimakkaasti vähene-

mässä eikä uusia jatkajia ole riittävästi vanhempien luopuessa elinkeinon harjoittamisesta. Mikäli maatalouselinkeino ei kykene tulevaisuudessa houkuttelemaan nuoria, etenkin niillä alueilla, missä alkutuotantoelinkeinojen osuus on suuri ja missä ei ole mahdollista luoda muita työpaikkoja, koko alueen kehitys tulee entistä enemmän kärsimään. Maataloutta harjoittavien määrän vähentyessä näillä alueilla

heikkenevät samalla palvelut. Postit, kaupat ja koulut sekä muut palvelut saatetaan monin paikoin menettää kokonaan.

Maidontuotannon määrä on maassamme merkittävästi vähentynyt siitä, kun maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta ja maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annettuja lakeja säädettiin. Kuluneena kesänä hyvien kasvuolosuhteiden johdosta myös heinästä ja karjan rehusta on saatu maassamme hyvä sato. Tämä saattaa tilapäisesti vaikuttaa siihen, että maidontuotanto suunnilleen pysyy edellisen vuoden tasolla. Tästä huolimatta on perusteltua pyrkiä turvaamaan maatalouselinkeinon harjoittamisen edellytykset etenkin niillä maidontuotantoalueilla, missä heinä- ja rehut tuotanto käytetään oman tilan tarpeisiin. Muutoinkaan maatilalain 74 §:n 2 momentissa tarkoitetulla rakentamisavustusalueella, mukaan lukien Kajaanin ja Joensuun maatalouspiirien alueet kokonaisuudessaan sekä Ahvenanmaan maakunta, ei aiheudu ylituotantoa.

Edellä olevan johdosta ja kiintiöjärjestelmän joustavuuden parantamiseksi ehdotamme maatilalain 74 §:n 2 momentissa tarkoitetulla rakentamisavustusalueella, Kajaanin ja Joensuun maatalouspiirien rakentamisavustusalueeseen kuulumattomissa kunnissa sekä Ahvenanmaan maakunnassa alle 120 000 litran tuottajien vapauttamista kiintiömaksun suorittamisvelvollisuudesta. Samoilla perusteilla ehdotamme alle 60 000 litran tuottajien vapauttamista kiintiömaksun suorittamisvelvollisuudesta muualla maassa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan pelkästään alle 40 000 litran tuottajien vapauttamista kiintiömaksun suorittamisvelvollisuudesta.

Lisäksi ehdotamme kohtuullisuussyistä kiintiömaksun suorittamisvelvollisuuden porrastamista siten, että 10 000 ensimmäiseltä kiintiön ylittävältä maksulliselta litralta kiintiömaksu olisi 50 penniä. Tältä osin ehdotus on hallituksen esityksen mukainen.

Tuotantorakenteen parantamiseksi hallitus ehdottaa, että lisäkiintiönä palautettaisiin tuotantoon vuonna 1989 lakkautettuja kiintiöitä vastaavasta vuonna 1987 tuotetusta maitomäärästä enintään 90 prosenttia koko maassa. Samalla siirryttäisiin järjestelmään, jonka mukaan maatalouspiiri lakkauttaessaan tuotantokiintiön vuonna 1990 voisi heti myöntää sen perusteella vuonna 1988 tuotetusta maitomäärästä 60 prosentin suuruisen lisäkiintiön. Valtioneuvosto päättäisi erikseen, palautetaanko

lakkautetuista kiintiöistä enintään 30 prosenttia takaisin tuotantoon. Maatilahallitus päättäisi näiden litrojen alueellisesta jaosta.

Hallituksen esityksestä poiketen ehdotamme edellä mainituista maatalouselinkeinon harjoittamiseen liittyvistä syistä ja tuotantorakenteen parantamiseksi, että lisäkiintiöinä palautettaisiin tuotantoon vuonna 1989 lakkautettuja kiintiöitä vastaavasta vuonna 1987 tuotetusta maitomäärästä 100 prosenttia koko maassa. Samalla ehdotamme siirryttäväksi järjestelmään, jonka mukaan maatalouspiiri lakkauttaessaan tuotantokiintiön vuonna 1990 voisi heti myöntää sen perusteella vuonna 1988 tuotetusta maitomäärästä 80 prosentin suuruisen lisäkiintiön. Maatilahallitus päättäisi erikseen, kuinka lakkautetuista kiintiöistä palautetaan 20 prosenttia takaisin tuotantoon. Maatilahallitus päättäisi samalla näiden litrojen alueellisesta jaosta. Jaettaessa vapautuvia kiintiöitä tulisi erityisesti ottaa huomioon nuorten viljelijöiden asema. Monet nuoret ovat mm. sukupolvenvaihdon ja investointien johdosta joutuneet taloudellisiin vaikeuksiin. Heidän asemansa parantaminen edellyttää riittävän korkeiden kiintiöiden sallimista, jotta tilojen elinkelpoisuus voidaan turvata. Lisäksi vapautuvia kiintiöitä jaettaessa tulee edellä mainitun erityisalueen ulkopuolella ottaa huomioon ne alueet, joilla kiintiöiden tarve maidontuotannon kehityksen ja hyväksyttävien hakemusten perusteella on suuri.

Edelleen hallituksen esityksessä ehdotetaan meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annettua lakia muutettavaksi siten, että kiintiömaksua kannetaan meijerin vastaanottamalta maitomäärältä 4 penniä litralta meijerille määrättyyn perustuotantomäärään saakka, minkä ylittävältä osalta kiintiömaksu on edelleen 50 penniä litralta. Meijerikohtaisen kiintiömaksun tuotolla katetaan hallituksen esityksen mukaan maataloustulolaissa tarkoitettu 3 miljoonan voikilon vientikustannus. Asiantuntijoiden arvion mukaan mainittu vain vientikustannus kyetään kattamaan, vaikka kiintiömaksua kannetaan meijerin vastaanottamalta maitomäärältä 3 penniä litralta meijerille määrättyyn perustuotantomäärään saakka 4 pennin sijasta.

Lopuksi on syytä yhteenvetona todeta, että maa- ja metsätalousministeri on aiemmin tänä vuonna luvannut, että Lapissa ja Ahvenanmaan maakunnassa alle 120 000 litran tuottajat vapautetaan maidon kiintiömaksun suorittamisesta. Hallitus ei ole pitänyt ministeri Poh-

jalan antamaa lupausta. Edellä mainituilla seikoilla katsomme perustelluksi nykyisen lain mukaisille erityisavustusalueille sallia mainitut 120 000 litran vapaakiintiöt. Lisäksi muualle maahan ehdotetaan 60 000 litran vapaakiintiötä hallituksen lupaaman 40 000 litran sijasta. On syytä korostaa, että ehdotuksemme mukaan saataisiin ensi vuonna jakaa 100 prosenttia vapautuvista kiintiöistä. Näin ehdotuksemme merkitsisi myös nykyisen lain mukaisen

erityisalueen ulkopuolella väliinputoajien aseman korjaamista kaikilla ongelma-alueilla. Kiintiöjärjestelmän osalta tilojen elinkelpoisuus paranisi koko maassa ratkaisevasti.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta 27 päivänä heinäkuuta 1984 annetun lain (569/84) 1 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 6 §, 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 27 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 6 § 3 päivänä marraskuuta 1989 annetussa laissa (945/89), 8 §:n 1 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1085/85) ja 27 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1301/88), sekä

lisätään 5 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

1 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

5 §

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa on säädetty, kiintiömaksua on suoritettava vahvistetun tuotantokiintiön ylittävän maidon osalta vasta siltä osin kuin meijeriin toimitettavan maidon määrä maksukautena on *maatilalain (188/77) mukaisella rakentamisavustusalueella, Kajaanin ja Joensuun maatalouspiirien rakentamis-*

avustusalueeseen kuulumattomissa kunnissa ja Ahvenanmaan maakunnassa 120 000 litraa sekä muualla maassa 60 000 litraa tai sitä enemmän.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

6, 8 ja 27 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

2.

Laki**maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä 27 päivänä heinäkuuta 1984 annetun lain (570/84) 14 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1302/88), sekä

muutetaan lain 14 §, 14 a §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 21 §:n 1—3 momentti ja 34 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 14 §, 14 a §:n 1 momentti ja 34 §:n 1 momentti mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa, 16 §:n 1 momentti 22 päivänä elokuuta 1986 annetussa laissa (623/86) ja 21 §:n 2 ja 3 momentti 31 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1336/87), sekä

lisätään 12 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 22 päivänä elokuuta 1986 annetulla lailla, uusi 3 momentti seuraavasti:

12 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

14 §

Uusia tuotantokiintiöitä voidaan muissa kuin 12 ja 13 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa vahvistaa ja vahvistettuja tuotantokiintiöitä korottaa vuonna 1990 koko maassa yhteensä määrä, joka vastaa 100 prosenttia

(1 ja 2 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tuotantokiintiöiden yhteismäärästä voidaan tuotantokiintiöitä vahvistaa ja korottaa kunkin maatalouspiirin alueella 80 prosenttia mainitussa momentissa tarkoitettua asianomaisen maatalouspiirin alueella tuotetusta maitomäärästä.

Maatilahallitus päättää 20 prosentin osalta tuotantokiintiöiden vahvistamisesta ja korottamisesta jakamalla tuotantokiintiöt käytettäväksi niiden maatalouspiirien alueilla, joilla maidon tuotannon kehitys ja hyväksyttävien hakemusten määrä sitä edellyttävät. Jaettaessa 1 momentissa tarkoitettuja tuotantokiintiöitä maatalouspiirien ja maatilahallituksen tulee ottaa erityisesti huomioon nuorten viljelijöiden tuotantomahdollisuuksien parantaminen.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

14 a, 16, 21 ja 34 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

3.

Laki**meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan meijerikohtaisesta kiintiömaksusta 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain (1303/88) 1 §, 5 §:n 1 momentti, 7 ja 9 §, 11 §:n 1 momentti ja 28 § näin kuuluviksi:

1 ja 5 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

tuotantomäärään saakka on 3 penniä litralta sekä sen ylittävältä osalta 50 penniä litralta.

7 §

Kiintiömaksun suuruus meijerin perus-

9 §

Kiintiömaksun suorittamiseen velvollisen on

oma-aloitteisesti maksettava kiintiömaksun ennakkoa kunkin kalenterikuukauden aikana vastaanottamastaan maidosta 3 penniä litralta maatilahallituksen postisiirtotilille viimeistään seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

11 ja 28 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulosäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1989

Esko Jokiniemi
Taisto Tähkämaa

Kalle Röntynen
Sirkka-Liisa Anttila

